

**Политика за изработване, одобряване, актуализиране и отчитане на  
бизнес програмите на публичните предприятия, контролирани от Община  
Велико Търново**

(приета с Решение № 1277 по протокол № 52 от заседание на Великотърновски  
общински съвет, проведено на 30.03.2023 г.)

Политиката за изработване, одобряване, актуализиране и отчитане на бизнес програмите на публичните предприятия /Политиката/, собственост или контролирани от Община Велико Търново е насочена към осъществяване на доброто управление на публичните предприятия чрез реализиране на принципите на прозрачност и отчетност, и осигуряване на възможност на Общината действа като информиран и активен собственик.

Политиката съответства на смисъла и изискванията на Закона за Публичните предприятия, Правилника за прилагане на Закона за Публичните предприятия, Закона за местното самоуправление и местната администрация, Наредбата за условията и реда за упражняване правата на собственост в търговски дружества, участието в граждански дружества и сключването на договори за съвместна дейност от Община Велико Търново и Политиката за участие на община Велико Търново в публични предприятия.

**Бизнес програмата** е средносрочен обобщен стратегически управленски документ за планиране на дейността на публичното предприятие.

Бизнес програмата има за цел да гарантира изпълнението на стратегията на публичното предприятие и да осигури нейната адаптивност и оптималност.

Бизнес програмата се разработва за период от три до пет години съобразно срока на управленския мандат на органите за управление и контрол /оперативното управление/ на публичното предприятие.

Вътрешно-управленския цикъл на стратегическото планиране на публичното предприятие започва с изготвянето, приемането и одобряването на бизнес програмата

и завършва с крайното отчитане и оценяване на изпълнението ѝ. В хода на изпълнението ѝ ежегодно се извършва отчет и мониторинг на годишното изпълнение, актуализация и адаптиране за остатъчния период.

При всяка промяна в оперативното управление, в срок до три месеца след промяната, новото оперативно управление съставя актуална бизнес програма, с което се стартира нов управленски и отчетен цикъл на стратегическото бизнес планиране на публично предприятие

Бизнес програмата съдържа изготвени от публичното предприятие, приетите от оперативното управление и одобрени от органа упражняващ правата на собственост на общината общи и специфични средносрочни цели, планираните резултати от тяхното изпълнение и показателите за тяхното измерване.

Планираните резултати представляват заложен годишни стойности за измерване на изпълнението на целите. Те могат да имат числова стойност или качествена отговор определен с „Да“ или „Не“

Определянето на планираните резултати и съответстващите им ключови показатели за изпълнение е част от процеса на изготвяне на бизнес програмата и се извършва в диалог между органа, упражняващ правата на собственост на общината и органите за управление и контрол на предприятието. В диалога може да участва и кметът на Общината.

Ключовите показатели за изпълнение следва да са релевантни към определените цели, да са ясни, специфични и измерими /да имат базова стойност, целева стойност и ясно определен източник на данни, даващ информация за изпълнението на годишна база и като краен резултат/, да са достоверни и сравними.

Средносрочните финансови цели и планирани резултати свързани с дейността на предприятието могат да включват ликвидност, структура на капитала, обем на приходите от продажби, рентабилност/печалба, дивиденди и други с оглед на спецификата на дейността на публичното предприятие.

Средносрочните нефинансови цели и планирани резултати са свързани с възложените на публичното предприятие задължения за извършване на обществена услуга или изпълнение на цели на публичната политика, както и такива, свързани с конкретния бизнес модел на предприятието, като брой клиенти, удовлетвореност на клиентите, брой аварии, технологично развитие, показатели свързани с персонала и други.

Бизнес програмата се разработва от публичното предприятие под ръководството на

оперативното управление. Тя се приема от органите за управление и контрол на публичното предприятие. Одобряването на приетите бизнес програми се извършва от органа, упражняващ правата на собственост на общината/общото събрание при спазване на специфичните изисквания на специалната нормативна уредба.

## **Минимално съдържание на бизнес програмата**

Минималното съдържание на бизнес програмата е:

### **Описателна част**

1. Обща информация за публичното предприятие (актуално състояние от Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел към Агенция по вписванията)
2. Състояние на предприятието

### **Аналитична част**

1. Анализ на пазара, пазарната позиция, конкурентната среда
2. Допускания за развитието на икономическата среда и перспективите на предприятието
3. Анализ на основните рискове

### **Прогнозна част**

1. Прогнозни финансови отчети /баланс, отчет за приходите и разходите, паричен поток/ за плановия хоризонт на бизнес програмата, разработени във варианти съобразно направените допускания
2. Конкретни стойности на ключовите показатели, свързани с изпълнението на финансовите и нефинансовите цели за прогнозния период по години
3. Инвестиционен план/програма с описание на предмета на инвестиционния разход, очаквания размер и източника на финансиране
4. Ремонтна програма, ако се предвижда ремонт на дълготрайни активи, оказващ съществено влияние върху финансовото състояние на предприятието

## **Времеви хоризонт на бизнес програмата**

Времевият хоризонт на бизнес програмата е от три до пет годишен и съвпада с продължителността на срока на договора на управление на органите за управление и контрол/оперативното управление. За базова се приема годината, предхождаща първата година на прогнозния период.

Органът упражняващ правата на собственост на общината утвърждава прогнозните показатели и стойностите за всяка година от плановия период на бизнес програмата.

Бизнес програмата се актуализира ежегодно. В ежегодната актуализация се обновява информацията в описателната част /при необходимост/, аналитичната част и се преразглеждат очакванията в прогнозната част. Ежегодната актуализация се извършва на основата на анализа за изпълнението на бизнес програмата през предходния отчетен период. Проектът за актуализираната бизнес програма за следващия период се представя заедно с годишния финансов отчет, доклад и анализ в срок до 25 април на годината следваща отчетната година.

В диалога между органа, упражняващ правата на собственост на общината и оперативното управление на публичното предприятие, средносрочните цели, планираните резултати и показателите за тяхното измерване може да се променят. В диалога може да участва и кметът на Общината.

При възникване на обективни затруднения или значителни изменения в дейността на публичното предприятие, в целите на публичната политика или в икономическата или регулаторна среда одобрената за текущата година бизнес програма може да се актуализира. Процедурата за актуализиране на бизнес програмата може да бъде инициирана от органите за управление и контрол на публичното предприятие, от кмета на общината или да възложена от общото събрание.

Изпълнението на бизнес програмата се отчита ежегодно при приключване на финансовата година пред органа на упражняване на правата на собственост на общината.

Отчетът за годишното изпълнение на бизнес програмата съдържа хронологичен и сравнителен анализ на заложените и достигнатите показатели за отчетния период.

Заедно с отчета за годишното изпълнение на бизнес програмата органите за управление и контрол на публичното предприятие изготвят и представят и годишна самооценка за своята дейност и ефективност по чл. 21 от Закона за публичните

предприятия.

Органите на управление и контрол на публичните предприятия оповестяват тримесечни и годишни финансови отчети, доклади и анализи на органа упражняващ правата на собственост на общината.

Финансовите отчети съдържат най-малко счетоводен баланс, отчет за приходите и разходите, отчет за собствения капитал, отчет за паричните потоци и приложенията към тях, изготвени в съответствие със Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти, придружени с анализ на дейността.

Нефинансовата информация включва най-малко елементите от нефинансовата декларация по чл. 48 от Закона за счетоводството, както и отчети за оценка на риска, човешките ресурси и трудовите отношения, устойчивостта, въздействието върху околната среда, сделките между свързани лица и отчет за членовете на управителните и контролните органи, включително отчет за тяхното възнаграждение, отчет за изпълнението на възложените задължения за извършване на обществени услуги и на целите на публичната политика.

#### **Тримесечното отчитане включва оповестяване на:**

1. Междинни финансови отчети, съставени съгласно приложимите счетоводни стандарти
2. Междинен анализ на дейността, включващ и анализ на изпълнението на финансовите и нефинансовите цели
3. Публичните предприятия, изготвящи консолидирани финансови отчети по чл. 31 от Закона за счетоводството, представят индивидуалните отчети, доклади и анализи на предприятието майка, на дъщерните предприятия и съответните консолидирани отчети, доклади и анализи.
4. Заедно с отчетните документи за публичното оповестяване, органите за управление и контрол на публичното предприятие представят на органа упражняващ правата на собственост на общината писмен отчет за работата си – за финансовото и икономическото състояние на дружеството, за съществуващите проблеми и мерки за тяхното решаване по чл. 60, ал. 6 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия.

Представянето на тримесечните финансови отчети, доклад, анализ и други /индивидуални и консолидирани/ се извършва в срок до края на месеца, следващ

отчетното тримесечие.

За целите на бюджетната процедура за съответната година публичните предприятия предоставят прогнозна и отчетна информация във формат, съдържание и ред, определени от кмета на общината.

**Годишното отчитане включва оповестяване на:**

1. Годишни финансови отчети: счетоводен баланс, отчет за приходите и разходите, отчет за собствения капитал, отчет за паричните потоци и приложенията към тях, изготвени в съответствие със Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти;
2. Годишен доклад за дейността, изготвен съгласно Закона за счетоводството и Търговския закон, включващ и анализ на изпълнението на финансовите и нефинансовите цели;
3. Доклад на независимия регистриран одитор, за предприятията подлежащи на независим външен одит по Закона за счетоводството;
4. Нефинансова декларация по чл. 48 от Закона за счетоводството, както и отчети за оценка на риска, човешките ресурси и трудовите отношения, устойчивостта, въздействието върху околната среда, сделките между свързани лица и отчет за членовете на управителните и контролните органи, включително отчет за тяхното възнаграждение, отчет за изпълнението на възложените задължения за извършване на обществени услуги и на целите на публичната политика;
5. Аналитична отчетност на приходите и разходите на предприятието за изпълнението на възложените му задължения за извършване на обществена услуга или за изпълнение на цели на публичната политика;
6. Доклад и въпросник за самооценка на състоянието на системата за финансово управление и контрол, изготвени съгласно Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор;
7. Публичните предприятия, изготвящи консолидирани финансови отчети по чл. 31 от Закона за счетоводството, представят индивидуалните отчети, доклади и анализи на предприятието майка, на дъщерните предприятия и съответните консолидирани отчети, доклади и анализи;
8. Заедно с отчетните документи за годишното публичното оповестяване, органите за управление и контрол на публичното предприятие представят на общото събрание писмен отчет за работата си – за финансовото и

икономическото състояние на дружеството, за съществуващите проблеми и мерки за тяхното решаване по чл. 60, ал. 6 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия.

Представянето на годишния финансов отчет, доклад, анализи и други /индивидуални и консолидирани/ се извършва в срок до 25 април на годината, следваща отчетната година.

Одитния доклад и одитираните ГФО и ГДД, индивидуални и консолидирани, на публичните предприятия, подлежащи на независим одит по Закона за счетоводството се представят на органа упражняващ правата на собственост на общината в срок до 30 юни.

Годишната оценка на представянето при ежегодното изпълнението на бизнес програмата се извършва на основата на годишния финансов отчет, годишния доклад за дейността, другите доклади, анализи и отчетни документи, самооценка по чл. 21 от Закона за публичните предприятия, отчета и анализа за изпълнение на бизнес програмата.

Данните за годишната оценка се подготвят от администрацията, подпомагаща кмета на общината, и се предоставя за приемане от органа, упражняващ правата на собственост на общината, в срок до края на месец август на годината, следваща отчетната година.

Оценяването на постигнатите резултати е насочено към определяне на ефективността и ефикасността на дейността на публичните предприятия и е част от определянето на приноса им към постигането на общите цели на Политиката за участие на общината в публични предприятия. Оценяването е важен елемент от процеса на вземане на информирани решения за упражняването на правата на собственост спрямо публичните предприятия и за актуализиране на Политиката на общината.

Изпълнението на финансовите и нефинансовите цели на публичните предприятия се оценява на основата на изпълнението на заложените показатели, изпълнението на които се отчита по четиристепенна скала, включваща нивата: Незадоволително изпълнение, Задоволително изпълнение, Добро изпълнение и Много добро изпълнение.

Неразделна част от Политиката на общината е задължението всяко публично предприятие да изготви своя индивидуална политика за оповестяване на информацията. Тази политика включва:

1. Списък на информацията, която подлежи на публично оповестяване;
2. Списък на информацията, която не подлежи на разкриване, като информация съдържаща бизнес тайни, чувствителни лични данни по Закона за защита на личните данни и други;
3. Срокове за публикуване на информацията;
4. Процедури за осигуряване на качеството на информацията;
5. Процедури за оценка на съответствието на информацията, която трябва да бъде оповестена с изискванията на нормативните актове;
6. Процедура и честота на проверка и актуализиране на разкритата информация;
7. Лица, отговорни за публикуване на информацията;
8. За група от предприятия /предприятие майка и дъщерни предприятия/ може да се разработи единна политика за оповестяване на информацията;
9. Органите за управление и контрол отговарят за изпълнението на задължението за разкриване на информация за предприятието. Те могат да делегират специфичните задължения за разкриване на информацията на конкретни длъжностни лица.

ВЕНЦИСЛАВ СПИРДОНОВ  
ПРЕДСЕДАТЕЛ  
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ